Lieta Nr.A42362205
AA43-0614-07/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2007.gada 21.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Z.Kupce,
tiesneses V.Kakste un L.Vīnkalna,

piedaloties pieteicējam *J.Z.*, viņa pārstāvei zvērinātai advokātei Vinetai Ķinei un atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim Andrim Šteinbergam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.Z.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 1.jūlija lēmuma Nr.3.1/18085 atcelšanu un jauna administratīva akta izdošanu, sakarā ar *J.Z.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 21.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226 (turpmāk arī – lēmums Nr.226) nolemts aprēķināt *J.Z.* iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) Ls 334,25 par 1994.gadu.

2005.gada 9.martā *J.Z.* nosūtīts brīdinājums Nr.5-2.6.4.4/1598 līdz 2005.gada 8.aprīlim nomaksāt nodokļu parādu Ls 717,86, tajā skaitā, IIN pamatparādu Ls 334,25, pamatparāda palielinājumu Ls 87,06 un nokavējuma naudu Ls 296,55 apmērā, norādot uz administratīvo un krimināltatbildību, kas paredzēta par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas. Uzskatot, ka IIN par 1994.gadu aprēķināts nepamatoti un norādot, ka *J.Z.* 2004.gadā bija 14 gadus vecs

un ar uzņēmējdarbību nodarboties nevarēja, *J.Z.* 2005.gada 20.aprīlī vērsās ar iesniegumu pie VID Kurzemes reģionālās nodaļas direktora, lūdzot pārskatīt brīdinājumu Nr.5-2.6.4.4/1598.

VID Kurzemes reģionālās iestādes direktors ar 2005.gada 20.aprīļa vēstuli atzinis, ka brīdinājums Nr.5-2.6.4.4/1598 par nodokļu bezstrīdus piedziņu *J.Z.* ir atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

2005.gada 11.maijā *J.Z.* vērsās ar iesniegumu VID Kurzemes reģionālajā iestādē, lūdzot atcelt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226.

Ar VID Kurzemes reģionālās iestādes direktora 2005.gada 16.maija lēmumu noraidīts *J.Z.* 2005.gada 11.maija iesniegums, norādot, ka nav iestājies neviens no Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) APL 87.panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem, līdz ar to nav pamata administratīvo procesu uzsākt no jauna. Šo lēmumu *J.Z.* apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

Ar VID ģenerāldirektora 2005.gada 1.jūlija lēmumu Nr.3.1/18085 *J.Z.* atteikts atcelt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226. Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[1.1] Konkrētajā gadījumā nav konstatējams neviens no APL 87.panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem, kas būtu par pamatu administratīvā procesa uzsākšanai no jauna.

[1.2] *J.Z.* nav izmantojis likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37.panta otrajā daļā noteiktās tiesības, lai apstrīdētu VID Kuldīgas rajona nodaļas 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226, līdz ar to tas ir stājies likumīgā spēkā un ir izpildāms. Tāpēc VID nevar atcelt minēto lēmumu.

[1.3] Atbildētāja pienākums ir saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.pantu piedzīt bezstrīda kārtībā termiņā nesamaksātos nodokļus, soda naudu, pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudu šā likuma 26.pantā paredzētajā kārtībā.

[2] 2005. gada 4. augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *J.Z.* pieteikums, kurā lūgts uzlikt pienākumu VID atcelt VID Kuldīgas rajona nodaļas 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226. Ar tiesneses 2005.gada 5.augusta lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta par VID 2005.gada 8.jūlija lēmuma Nr.3.1/18085 atcelšanu un jauna administratīvā akta izdošanu.

Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Pieteicējs par nodokļu parāda Ls 717,86 apmērā esamību uzzināja no 2005.gada 9.marta brīdinājuma Nr.5-2.6.4.4/1598.

[2.2] IIN pieteicējam aprēķināts nepamatoti, jo 1994.gadā viņš bija tikai 16 gadu vecs un, tā kā bija nepilngadīgs, ar uzņēmējdarbību nodarboties nevarēja.

[2.3] VID ģenerāldirektora 2005.gada 8.jūlija lēmumā Nr.3.1/18085 nepamatoti norādīts, ka nav iespējams atcelt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226 [1.2]. Saskaņā ar APL 86.pantu administratīvā akta prettiesiskums var būt par pamatu tā atcelšanai.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 21.aprīļa spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Lietā nav apstrīdēts, ka VID 1996.gada 11.decembra lēmums Nr. 226 ir paziņots adresātam (stājies spēkā) un ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37.panta otrajā daļā noteiktajā un lēmumā norādītajā 30 dienu termiņā tas nav ticis apstrīdēts augstākā iestādē. No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja māte sūtījumu no VID saņēmusi 1996.gada 17.decembrī. Viņas paskaidrojumā (*lietas 9. lapa*) atzīts, ka 2000.gadā no VID saņemts otrs paziņojums, ka nodokļa parāds sasniedzis Ls 623,50. Dēls rakstījis iesniegumu VID, ka nekādu saimniecisko darbību nav veicis, tādēļ lūdzis nodokli anulēt. Bijuši pārliecināti, ka nodoklis anulēts, jo atbilde nav saņemta.

Minētais liecina, ka pieteicējs par aprēķināto nodokli uzzinājis jau iepriekš, tādēļ tiesa par nepamatotu uzskata pieteikumā izteikto apgalvojumu, ka pieteicējs par parāda esamību uzzinājis no 2005.gada 9.marta brīdinājuma. Līdz ar to lēmums Nr. 226 ir stājies spēkā un likumā noteiktajā termiņā nav apstrīdēts, tātad kļuvis neapstrīdams.

[3.2] Saskaņā ar APL 83.panta pirmo daļu iestāde pēc savas iniciatīvas vai adresāta lūguma var atcelt administratīvo aktu, kas jau kļuvis neapstrīdams, tikai ievērojot šā likuma 85. un 86.panta noteikumus. Tā kā šīs normas attiecas uz neapstrīdamiem lēmumiem, tad ir neloģiski izmantot tās kā pamatu lēmuma apstrīdēšanai. Apstrīdēšanai likumā dots noteikts termiņš, kurš ir jāievēro, un pēc termiņa beigām apstrīdēšana vairs nav pieļaujama.

APL 41. un 44.pants noteic, ka procesuālās darbības izpilda likumā noteiktajos termiņos, tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar noteiktā termiņa izbeigšanos. Noteikti procesuālie termiņi ir nepieciešami tiesiskajai stabilitātei, lai administratīvais process iegūtu galīgu un noturīgu noslēgumu.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka APL 83.pants neuzliek iestādei pienākumu izskatīt lietu vēlreiz pēc būtības. Uz to norāda arī vārdi „var atcelt", tātad iestāde ir tiesīga pati izlemt, atcelt vai neatcelt neapstrīdamo lēmumu.

[3.3] Tā kā pieteicējs iesniegumos netika norādījis nevienu apstākli, kas būtu pamats administratīvā procesa uzsākšanai no jauna saskaņā ar APL 87.pantu, un tā kā bija nokavēts termiņš lēmuma Nr. 226 apstrīdēša-

nai, tad VID pilnīgi pamatoti atteicās izskatīt lietu pēc būtības. Līdz ar to pieteicēja iebildumi, ka 1994.gadā viņš bijis tikai 16 gadu vecs, šajā lietā nav pēc būtības izskatāmi, arī VID nebija pienākuma tos izvērtēt.

[3.4] Pieteicējs gan pamatoti norāda, ka lēmuma Nr. 226 nepārsūdzēšana nenozīmē, ka VID pieņēmis likumīgu lēmumu un ka šo lēmumu nav iespējams atcelt. Taču norādāms, ka šajā procesa stadijā pieteicēja pieņēmumi par lēmuma Nr. 226 likumību nav pārbaudāmi, turklāt pieteicējs atbilstoši APL 44.pantam ir zaudējis tiesības prasīt šādu pārbaudi. Lietas vēlreizēja izskatīšana pēc būtības būtu pieļaujama tad, ja VID apmierinātu pieteicēja lūgumu par nokavētā termiņa atjaunošanu lēmuma Nr. 226 apstrīdēšanai.

Tātad neatkarīgi no lēmuma Nr. 226 likumības, tas ir stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams. Līdz ar to VID pamatoti atteicās uzsākt administratīvo procesu no jauna.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 21.aprīļa spriedumu *J.Z.* iesniedzis apelācijas sūdzību, kurā noradīts tālāk minētais.

[4.1] Lietas materiālos nav dokumentu, kas pierādītu faktu, ka pieteicējs ir saņēmis VID 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226.

[4.2] 1996.gada 9.septembrī pieteicējs bija iesaukts aktīvajā karadienestā, no kura atbrīvots 1996.gada 6.decembrī veselības stāvokļa dēļ. 1996.gada novembrī veiktās galvas smadzeņu audzēja operācijas rezultātā pieteicējs sāka slimot ar epilepsiju un tika atzīts par 2.grupas invalīdu uz mūžu.

[4.3] VID netika sniedzis atbildi uz pieteicēja 2000.gada iesniegumu, kurā pieteicējs norādījis [4.2] minētos apstākļus, kuru dēļ viņš nespēja savlaicīgi pārsūdzēt VID 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226, iesniegums saņemts VID Kuldīgas rajona nodaļā 2000.gada 12.aprīlī un reģistrēts ar Nr.1856.

[4.4] Atkārtoti par nodokļu parāda esamību pieteicējs uzzinājis, saņemot 2005.gada 9.marta brīdinājumu, un kopš šā brīdinājuma saņemšanas parāds atkal tika apstrīdēts gan VID Kurzemes reģionālās iestādes direktoram, gan VID ģenerāldirektoram.

[4.5] Apstākļu, kas dotu pamatu uzsākt no jauna administratīvo procesu, pierādīšanai pieteicējs apelācijas sūdzībai pievienojis dokumentus par savu veselības stāvokli no 1996.gada līdz šim brīdim.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu un apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajos norādītajiem argumentiem, un paskaidroja, ka VID 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226 saņēmis 1996.gada decembrī, bet to nav varējis apstrīdēt tikko pārciestās galvas audzēja operācijas dēļ. Pēc mutiskas vēršanās VID Kuldīgas rajona nodaļā saņēmis mutisku atbildi, ka nodoklis nebūs jāmaksā, uz 2000.gada

12.aprīlī VID Kuldīgas rajona nodaļā iesniegto rakstisko iesniegumu atbildi nav saņēmis.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina un paskaidroja, ka atbildētāja rīcībā nav informācijas par atbildi pieteicējam uz viņa 2000.gada 12.aprīlī VID Kurzemes reģionālās iestādes Kuldīgas nodaļā iesniegto iesniegumu, tādēļ pieļauj, ka tāda atbilde pieteicējam nav sniegta.

Motīvu daļa

[6] Noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums apmierināms daļā, atceļot pārsūdzēto VID lēmumu daļā, kurā atzīts, ka VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmums Nr.226 ir izpildāms.

[7] Administratīvā apgabaltiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus, par kuriem nav strīda.

[7.1] Ar VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226 (*lietas lapa 15*) pieteicējam *J.Z.* aprēķināts IIN Ls 334,25 apmērā par 1994.gadu.

[7.2] 2005.gada 9.martā VID Kurzemes reģionālās iestādes Kuldīgas nodaļa pieteicējam nosūtījusi brīdinājumu Nr.5-2.6.4.4./1598 (*lietas lapa 7*), kurā pieteicējam atgādināts, ka viņa nodokļu parāds ir Ls 717,86, tai skaitā IIN pamatparāds Ls 334,25, pamatparāda palielinājums Ls 87,06 un nokavējuma nauda Ls 296,55, kā arī noteikts nodokļu parāda samaksas termiņš – 2005.gada 8.aprīlis, brīdinot, ka nodokļa nenomaksas gadījumā parāds tiks piedzīts bezstrīdus kārtībā.

[7.3] 2000.gada 12.aprīlī pieteicējs vērsies ar iesniegumu VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijā (*lietas lapa 72*), lūdzot atbrīvot viņu no VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmumā Nr.226 aprēķinātā IIN samaksas, norādot, ka nekādu saimniecisko darbību 1994.gadā, kad bijis nepilngadīgs, nav veicis, bet 1996.gada novembrī, atrodoties aktīvajā karadienestā, viņam veikta galvas smadzeņu audzēja operācija, pēc kuras viņš kļuvis invalīds. Atbildi uz šo iesniegumu VID nodaļa pieteicējam nav sniegusi.

[7.4] Pieteicējs 2005.gada maijā vērsies ar iesniegumiem VID, lūdzot atcelt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226. Iesniegumā nav ietverts

lūgums atjaunot procesuālo termiņu lēmuma apstrīdēšanai, nav arī norādīti šā termiņa nokavēšanas iemesli.

Strīds lietā ir par to, vai VID pamatoti atteicās pārskatīt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmumu Nr.226 un atzina, ka šis lēmums ir izpildāms.

[8] Apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā VID nebija pienākuma 2005.gada maijā vēlreiz pārbaudīt VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmuma Nr.226 tiesiskumu, jo šis lēmums bija kļuvis neapstrīdams un to vēlreiz pārskatīt iestāde varētu tikai, administratīvo procesu uzsākot no jauna.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa 2006.gada 7.jūlija spriedumā ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus attiecībā uz administratīvā procesa neuzsākšanu no jauna. APL 307.panta ceturtajā daļā noteikts, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai [3] un APL 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[9] Secinājumu, ka VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmums Nr.226 ir kļuvis neapstrīdams un par to nav pamata administratīvo procesu uzsākt no jauna, nemaina arī apstāklis, ka VID Kurzemes reģionālās iestādes Kuldīgas nodaļa nav atbildējusi uz pieteicēja ar minēto lēmumu saistītu iesniegumu, kas saņemts 2000.gada 12.aprīlī (*lietas lapa 72*). Šajā iesniegumā pieteicējs nelūdz ne atjaunot procesuālo termiņu lēmuma apstrīdēšanai, ne atcelt lēmumu Nr.226, bet lūdz viņu atbrīvot no lēmumā norādītā IIN samaksas.

Arī tas fakts, ka pieteicējs kopš 1996.gada 11.decembra ir otrās grupas invalīds, pats par sevi nemaina lietas būtību un nevar būt par pamatu administratīvā procesa uzsākšanai no jauna 2005.gadā par 1996.gadā izdotu administratīvo aktu. Pieteicēja slimība varētu būt bijusi par pamatu šāda administratīvā akta apstrīdēšanas procesuālā termiņa atjaunošanai, ja pieteicējs ar šādu lūgumu būtu vērsies iestādē.

[10] Vienlaikus apgabaltiesa uzskata, ka VID vairs nav tiesību bezstrīdus kārtībā piedzīt no pieteicēja nodokļu parādu, kas noteikts ar 1996.gada lēmumu Nr.226.

[10.1] Nodokļu administrācijas (konkrētajā gadījumā – VID) tiesības nodokļu un nodevu jomā regulē likums „Par nodokļiem un nodevām".

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas redakcija, kas bija spēkā līdz 2000.gada 1.janvārim, paredzēja, ka nodokļu administrācijai ir tiesības iekasēt papildus aprēķinātos nodokļus un uzlikt sodu gadījumos, kad ir pārkāpti nodokļu likumi, Ministru kabineta noteikumi par valsts nodevām un pašvaldības domes (padomes) izdotie saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām, vai samazināt nodokļu (nodevu) maksājumus par pārmaksātajiem nodokļiem (nodevām) triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa (..).

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta otro daļu termiņā nenomaksātos nodokļus, soda naudas un nokavējuma naudas saskaņā ar nodokļu administrācijas lēmumu piedzen bezstrīda kārtībā.

Tātad VID lēmums par nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu tiek pieņemts, konstatējot, ka noteiktā termiņā nav nomaksāts VID aprēķinātais nodokļu parāds, un tas ir vērsts uz konkrēta VID lēmuma, ar kuru nodokļu maksātājam ir aprēķināts nodokļu parāds, izpildi.

No minētā izriet, ka lēmumu par VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmumā Nr.226 noteiktā nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu VID varēja pieņemt triju gadu laikā no lēmumā Nr.226 noteiktā nodokļu samaksas termiņa (1997.gada 17.janvāra), proti, līdz 2000.gada 17.janvārim.

[10.2] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas redakcija, kas stājās spēkā 2000.gada 1.janvārī, noteica, ka nodokļu administrācijai ir tiesības papildus aprēķināt nodokļus un uzlikt soda naudu, ja ir pārkāpti nodokļu likumi, Ministru kabineta noteikumi par valsts nodevām un pašvaldības domes (padomes) izdotie saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām, kā arī samazināt nodokļu (nodevu) maksājumus par pārmaksātajiem nodokļiem (nodevām) triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa (..).

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta otrā daļa noteica, ka termiņā nenomaksātos nodokļus, soda naudas un nokavējuma naudas saskaņā ar nodokļu administrācijas lēmumu piedzen bezstrīda kārtībā. Savukārt šīs tiesību normas trešā daļa noteica, ja nodokļu maksātājs nav pārsūdzējis nodokļu administrācijas lēmumu par nodokļu piedziņu un nav nomaksājis nodokli 30 dienu laikā no maksājuma prasības saņemšanas brīža, nodokļu administrācijai ir tiesības iekasēt šo nodokli un piedziņas izdevumus, piedzenot tos no maksātājam piederošā īpašuma tāpat, kā tas tiek darīts pēc tiesas nolēmuma.

Turklāt minētā panta piektā daļa noteica, ka pilnvarota nodokļu administrācijas amatpersona lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu var pieņemt ne agrāk kā piecas dienas pēc nodokļu maksājuma termiņa. Lēmumu par nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā aprēķinātā nokavētā nodokļu maksājuma piedziņu pieņem ne agrāk kā 30 dienas pēc tam, kad nodokļu administrācija pieņēmusi attiecīgo lēmumu.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 24.pantu nodokļu administrācija ir tiesīga pagarināt nodokļu parāda samaksas termiņu no trijiem mēnešiem līdz vienam gadam, pamatojoties uz nodokļu maksātāja motivētu rakstveida iesniegumu. Savukārt šā panta septītā daļa noteic: ja, pagarinājuma termiņam beidzoties, nodokļu maksātājs nokavētos maksājumus nav pilnā apmērā samaksājis vai samaksas termiņus pagarinājis šajā pantā noteiktajā kārtībā, nokavējuma nauda par parāda nesamaksāto daļu visa kavējuma periodā tiek aprēķināta vispārīgā kārtībā un parāds tiek piedzīts bezstrīda kārtībā.

Apgabaltiesa atzīst, ka saskaņā ar iepriekš minētajām tiesību normām, ja nodokļu maksātājs nav samaksājis nodokļu parādu termiņā, nav lūdzis termiņu pagarināt vai sadalīt parāda maksājumu posmos, VID var pieņemt lēmumu par nodokļu parāda piedziņu, bet likumdevējs likumā „Par nodokļiem un nodevām" nav noteicis termiņu, cik ilgā laikā šāds lēmums ir pieņemams.

[10.3] No 2000.gada 1.janvāra triju gadu termiņš tiek attiecināts tikai uz VID tiesībām veikt papildus nodokļu aprēķinu. Likumā netika paredzēti pārejas noteikumi attiecībā uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas piemērošanu iesāktajās nodokļu lietās. Līdz ar to secināms, ka pēc 2000.gada 1.janvāra likums vairs neierobežoja termiņu lēmuma pieņemšanai par nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu arī tajās lietās, kuras bija uzsāktas iepriekš, bet kurās uz 2000.gada 1.janvāri vēl nebija pagājuši trīs gadi pēc lēmuma par papildus maksājamo nodokļu noteikšanu pieņemšanas.

Konkrētajā lietā uz 2000.gada 1.janvāri trīs gadu termiņš lēmuma pieņemšanai par VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmumā Nr.226 noteiktā nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu vēl nebija pagājis – tas beidzās 2000.gada 17.janvārī, līdz ar to VID formāli vairs nepastāvēja termiņa ierobežojums šāda lēmuma pieņemšanai. No lietas materiāliem izriet, ka lēmumu par nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu no pieteicēja VID nav pieņēmis vispār – pieteicējam šāds lēmums nav nosūtīts, nav arī paziņots par šāda lēmuma pieņemšanu, 2005.gada 9.marta brīdinājumā Nr.5-2.6.4.4./1598 pieteicējam, lai arī norādīts lēmumā Nr.226 noteiktais IIN un parāda pieaugumus, tajā nav atsauces uz konkrētu VID lēmumu par nodokļu parāda piedziņu.

[10.4] Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piekto daļu valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, **taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā** un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Apgabaltiesa atzīst, ka, kaut arī normatīvajos aktos nav ietverts speciāls termiņš, kurā pieņemams lēmums par nodokļu parāda piedziņu, šāds termiņš nevar būt neierobežots. Tas atzīts arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrā (*sk. 2006.gada 15.marta spriedumu lietā Nr.SKA-84 un 2006.gada 29.decembra spriedumu lietā Nr.SKA-489*).

Piepildot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā minēto nenoteikto tiesību jēdzienu – taisnīgu procedūru īstenošana saprātīgā laikā – ar noteiktu saturu, apgabaltiesa ņem vērā konkrētos lietas apstākļus, proti, VID lēmums par IIN noteikšanu Ls 334,25 apmērā pieteicējam pieņemts vairāk kā pirms desmit gadiem – 1996.gada 11.decembrī, bet lēmums par šā nodokļu piedziņu nav pieņemts; 2000.gada 19.martā VID pieteicējam atgādinājis par nenomaksāto nodokli, norādot, ka pieteicēja parāds budžetam ir jau Ls 623 (tas izriet no pieteicēja 2000.gada 12.aprīļa iesnieguma VID Kuldīgas rajona nodaļai, *lietas lapa 72*); 2005.gada 9.martā pieteicējam vēlreiz atgādināts par nodokļu parādu, norādot, ka tā apmērs ir jau Ls 717,86; VID Kuldīgas rajona nodaļa nav atbildējusi uz pieteicēja 2000.gada 12.aprīļa iesniegumu, kurā pieteicējs lūdz atbrīvot viņu no nodokļa samaksas un norāda apstākļus, kuru dēļ 1996.gada lēmums Nr.226 netika apstrīdēts – pieteicēja saslimšanu, galvas smadzeņu audzēja operāciju un invaliditātes noteikšanu. Tas, ka VID arī pēc pieteicēja 2000.gada 12.aprīļa iesnieguma saņemšanas gandrīz piecus gadus neveica nekādas darbības, lai nodokļu parādu no pieteicēja piedzītu, pieteicējam varēja radīt paļāvību, ka viņa iesniegums apmierināts un nodokļa parāds netiks piedzīts. Ja VID pēc 1996.gada lēmumā Nr.226 norādītā nodokļu samaksas termiņa, nesaņemot no pieteicēja lēmumā norādīto nodokļa summu, būtu savlaicīgi pieņēmis lēmumu par nodokļu parāda piedziņu, pieteicējs būtu varējis izmantot apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas tiesības, un nebūtu izveidojusies situācija, ka 2005.gadā VID prasa pieteicējam samaksāt 1996.gadā noteikto IIN, turklāt vēl kopā ar parāda pieaugumiem – pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudu. Minētie apstākļi apgabaltiesas ieskatā norāda, ka konkrētajā gadījumā VID nodokļu parāda piedziņas procesu nav īstenojis saprātīgā termiņā.

[11] Ievērojot [10] minēto, apgabaltiesa atzīst, ka VID rīcība konkrētajā lietā neatbilst labas pārvaldības principam, jo nevar atzīt, ka

VID īstenotu taisnīgas procedūras saprātīgā laikā. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka nepamatots ir VID ģenerāldirektora 2005.gada 1.jūlija lēmumā ietvertais atzinums, ka VID Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas 1996.gada 11.decembra lēmums Nr.226 ir izpildāms, tāpēc lēmums šajā daļā ir atceļams.

[12] APL 126.panta pirmajā daļā noteikts, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicējs samaksājis valsts nodevu 1 latu par pieteikuma iesniegšanu (*lietas 23. lapa*) un 5 latus par apelācijas sūdzības iesniegšanu (*lietas 71*), atbildētājam uzliekams pienākums tos atlīdzināt.

[13] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka, Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 21.aprīļa spriedums ir pamatots daļā par pieteikuma noraidīšanu attiecībā uz VID atteikšanos uzsākt no jauna administratīvo procesu par pieteicēja 1996.gadā noteikto IIN, bet nav pamatots daļā, kas attiecas uz 1996.gada lēmuma Nr.226.izpildi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

J.Z. pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 1.jūlija lēmuma Nr.3.1/18085 atcelšanu un jauna administratīva akta izdošanu apmierināt daļā.

Atcelt no tā pieņemšanas dienas Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 1.jūlija lēmumu Nr.3.1/18085 daļā, kurā noteikts, ka Valsts ieņēmumu dienesta Kuldīgas rajona nodaļas Nodokļu inspekcijas priekšnieces 1996.gada 11.decembra lēmums Nr.226 ir izpildāms.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Uzlikt pienākumu atbildētājam atlīdzināt *J.Z.* valsts nodevu 6 latus.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja Z.Kupce

Tiesneses V.Kakste

L.Vīnkalna